

Hovoříme s ing. Jánem Lalkou, CFE, ředitelem společnosti Surveillance

JSME TI, KTEŘÍ PROVĚŘUJÍ PODEZŘENÍ Z TUNELOVÁNÍ, VYVÁDĚNÍ MAJETKU A ZE ZÁVAŽNÝCH PODVODŮ

SURVEILLIGENCE JE SPECIALIZOVANÁ FORENZNÍ AGENTURA ZAMĚŘENÁ NA VYŠETŘOVÁNÍ SOFISTIKOVANÉ FINANČNÍ KRIMINALITY V SEGMENTU PRIVÁTNÍCH SPOLEČNOSTÍ A VEŘEJNÉ SPRÁVY. JE JEDINOU AGENTUROU SVÉHO DRUHU V ČESKÉ I SLOVENSKÉ REPUBLICE, KTERÁ SE SPECIALIZUJE VÝHRADNĚ NA VYŠETŘOVÁNÍ A PREVENCI ZÁVAŽNÝCH MANAŽÉRSKÝCH PODVODŮ A TAKZVANÉ KRIMINALITY BÍLÝCH LÍMEČKŮ. PROTOŽE JSME CHTĚLI O TÉTO SPOLEČNOSTI VĚDĚT VÍCE, JEJÍHO ŘEDITELE, ING. JÁNA LALKY, CFE, JSME SE ZEPTALI:

TEXT: KAREL ŽÍTEK, FOTO: KN A ARCHÍV

Jde o prošetřování toho, jaký majetek byl vyvedený, kdy byl vyvedený, kým byl vyvedený

Jaká je náplň práce vaší společnosti? Co všechno děláte?

Jsme forenzní vyšetřovací agentura. Zabýváme se vyšetřováním závažné hospodářské a finanční kriminality. To znamená, že jsme ti, kteří prověřují podezření z tunelování, z vyvádění majetku, ze závažných podvodů. Snažíme se identifikovat co se stalo, popisovat, co se dělo a předložit důkazy. Důkaz bývá většinou ve formě forenzní zprávy, která obsahuje všechny důležité informace a zároveň spolu s ní identifikované dokumenty, které prokazují, co se stalo. Je to součást našich výstupů. Primárně se zabýváme několika byznysy. Jeden z nich je právě oblast insolvencí. Jde o dohledávání majetku vyvedeného ze společností úpadců, zjišťování co se ve firmách úpadců stalo, kdo a kam ten majetek vyvedl, jaké byly škody. Jde o zmapování, jak se ta společnost vyvíjela před úpadkem, nebo v jeho průběhu, a před insolvenčním řízením, nebo v jeho průběhu.

Kdo jsou vaši klienti?

V oblasti šetření insolvencí a úpadku to jsou insolvenční správci, advokáti, právníci, právnícké kanceláře. Samozřejmě velcí věřitelé, kteří chtějí vyšetřit, co se v rámci úpadku stalo, například banky. V některých případech to jsou i velké korporace, které mají tento zájem. V oblasti standardních forenzních auditů, forenzních šetření, to jsou střední a velké firmy, spíše globálnější, které například mají v Česku pobočku, nebo tu mají významnější zastoupení.

Můžete naše čtenáře ve stručnosti seznámit s některými kauzami, kterými jste se zabývali? Čeho všeho se týkaly a na co jste přišli?

Konkrétně jmenovat nemohu, ale popíši některé zajímavé případy. Velmi často to jsou různá došetřování a dohledávání vytunelování firem. To znamená prověřování toho, co se v těch firmách stalo – jaký majetek byl z nich vyvedený, kdy byl vyvedený, kým byl vyvedený

a o jakou škodu šlo. Nedávno jsme měli jednu zajímavou kauzu. Společník společnosti, která tu dvacet let úspěšně podnikala a neměla prostředky na financování, se obrátil na trhu na někoho, kdo by mu zprostředkoval vstup nového společníka, nebo který by přinesl do firmy kapitál, aby mohla zafinancovat výrobu a zvýšit obrát. Narazil ale na profesionálního podvodníka, který po čase získal majoritu ve společnosti a do dvou let se mu podařilo z této firmy kompletně vyvést veškerý majetek a zadlužit ji. Nakonec tato firma skončila v insolvenčním řízení. V dalším případě šlo o prověřování činnosti představenstva v jedné velké firmě, kde zanedbáním povinností došlo k tomu, že ztratila významnou část zákaznického portfolia. Manažeri této společnosti nedělali zodpovědně svoji práci a nechali si konkurenci vniknout do svého regionu a tato konkurence převzala všechny významné zákazníky. Šetřili jsme, jestli to byl z jejich strany úmysl, nebo jestli to bylo zanedbání povinností. Další případ se týkal ztrát zásob a materiálu ve výrobě velké společnosti. Její vedení zjistilo, že se neustále ztrácí významná část materiálů, která do výroby vstupuje. Vedení společnosti nemělo zmapované materiálové toky, nemělo nastavené kontroly, normový systém, takže kvůli tomu tato firma přicházela každoročně o velký objem výrobků. Na tom se podíleli lidé, kteří toto všechno věděli a z firmy "vytáhali" materiál, zásoby a další majetek.

Jak nakládáte s výsledky vašich zjištění, vaší práce? Hovořil jste o zprávách předkládaných těm, kteří si vaši službu objednali...

Výstupem naší práce je zpráva, která se skládá z více částí. Jedna z nich je shrnutí zásadních zjištění, na která jsme přišli. Druhá její část obsahuje chronologii událostí, popis obchodních a účetních operací, jak se projevily ve smlouvách, v účetnictví, v bankovních převodech. Jde o porovnání všech zdrojů, zmapování reálných finančních toků, zrekonstruování historie obchodních operací a ob-

Ing. Ján Lalka, CFE

"V podstatě u každé insolvence, u které se objevíme, tak nacházíme vyvedený majetek," říká ing. Lalka.

chodních vztahů s dodavateli, aby si zadavatel dokázal představit, co se ve firmě ve sledovaném období dělo. Významnou součástí této zprávy jsou konkrétní důkazy, důkazní materiál, což mohou být listinné důkazy v podobě smluv, faktur, objednávek, nebo elektronická data získaná z interních systémů klienta, sesbíraná a připravená do té podoby, aby mohla sloužit jako důkaz pro případné další jednání. Tento výstup dostává klient a jeho právní zástupce. Na jeho základě se rozhodnou, jestli podají trestní oznámení, nebo žalobu. V případě insolvence insolvenční správce na základě našich výstupů podává odpůřčí žaloby a snaží se dostat majetek zpět do společnosti. Takže celé šetření je uskutečněno s vědomím, že může skončit před soudem. Často náš výstup skončí na policii jako součást trestního oznámení, takže tímto způsobem pomáháme podpořit její šetření.

S kým spolupracujete v tuzemsku, případně v zahraničí?

Za ty roky jsme již zavedeni v komunitách, ve kterých působíme. Jsme členy renomovaných sdružení, která působí v oblasti boje proti nekalému a neetickému jednání. Jde například o ACFE, což je Asociace certifikovaných forenzních vyšetřovatelů. Dále působíme v CII, což je Council of International Investigators, který sdružuje více než 380 elitních vyšetřovatelů ze 67 zemí světa. Jsme také členy Insol Europe. Tato mezinárodní organizace sdružuje profesionály z oblasti úpadku, insolvence a obnovy společností. V tuzemsku jsme členy Českého institutu interních auditorů, spolupracujeme s Centrem restrukturalizace a insolvence Harryho Polacka na Vysoké škole ekonomické v Praze, také s různými oborovými sdruženími. Realizujeme zakázky po celé Evropě. My pomáháme našim zahraničním kolegům a oni pomáhají nám.

Jak jste úspěšní při dohledávání majetku ve firmách, které jsou v úpadku?

Domnívám se, že velmi úspěšní. Při každé insolvenční, kterou jsme došetřovali, jsme nacházeli od jednotek milionů po stovky milionů korun vyvedeného majetku – viz statistiky, které jsme prezentovali v květnu na konferenci na Vysoké škole ekonomické v Praze. V podstatě u každé insolvence, u které se objevíme, tak nacházíme vyvedený majetek. Je to i tím, že na rozdíl od běžných auditorů, běžných vyšetřování, se u každé společnosti snažíme zpracovávat sto procent všech účetních transakcí minimálně za tři až pět roků nazpět. To je období, za které se dá zjistit opravdu velmi mnoho a porovnávat to s obdobím, kdy si firma uvědomila, že je v úpadku, a majetek se snažila vyvést a uchránit před věřiteli.

Zkoumáte také jak se firmy tunelují?

Vzhledem k tomu, že naše národy jsou velmi kreativní, tak pro mne jsou vyšetřování firem v úpadku nejzajímavějšími projekty. V nich se kreativnost velmi projevuje a dají se tam nalézt velmi zajímavá schémata. Existuje stovka schémat, o kterých vím a které mám zmapované. Tam je důležité, jestli firma má dostatek zdrojů, aby si najala experty, kteří jí pomohou tyto věci zakrýt. Vyvedení majetku je relativně snadné. Mnohem složitější je toto vyvedení zakrýt tak, aby se majetek nedal nalézt, aby se to dalo před soudem rozporovat. Čím bohatší firma, tím má lepší tým expertů, což bývají právníci a finanční a daňoví poradci. Takové případy jsou těžší, složitější a hůře se prokazují.

Jak pomáháte věřitelům?

V podstatě celá naše činnost, která se týká insolvenční, je zaměřena na věřitele. U kterékoliv firmy, která skončí

Insolvenční správce na základě našich výstupů podává odpůřčí žaloby

v úpadku a není šetřena, se věřitelé velmi těžko dostávají k informacím o tom, co se v ní vlastně stalo. Málokdy má insolvenční správce kapacitu a dostatek zdrojů na to, aby to vyšetřil vlastními silami. Není to ani jeho povinnost. Jakákoliv další aktivita, která pomáhá zjistit kým, jak a kde byly finanční prostředky a majetek vyvedeny ven z firmy, přispívají k tomu, že zvyšují šanci věřitelů získat z majetkové podstaty více k jejich uspokojení. Běžné statistiky, které nám vypracovali zástupci Vysoké školy ekonomické v Praze, potvrzují, že nezajištění věřitele získávají ze svých pohledávek maximálně pět procent. Zajištění věřitelé získávají 20 až 30 procent, což je také velmi málo. Tím, co děláme se zvyšuje pravděpodobnost, že věřitelé dokáží svůj majetek co nejdříve vymoci nazpět. Jde ale ještě o jednu věc. Majetek lze identifikovat, popsat. Druhou věcí je tento majetek od konkrétní osoby vymoci. Tam už musí fungovat soud, spolupráce s insolvenčním správcem. Každopádně si myslím, že jde o přidanou hodnotu, když věřitelé získají větší šanci navýšit uspokojení svých pohledávek. Musí ale nalézt odvahu a vědět, že takové šetření existuje.

Zabýváte se i prevencí?

Prevence v nějakém rozsahu je v podstatě součástí každého šetření. Dáváme doporučení, co by firma mohla udělat lépe, kde byla zjištěna slabá místa, kde proběhla nestandardní transakce nebo kde bylo zaznamenáno nekalé jednání a jaké by měla zavést opatření, aby se to v budoucnu nestalo. Pokud se bavíme o nekalém jednání, tak jedna z prvních věcí je mít povědomí o tom, že se něco takového děje. Proto na toto téma na různých fórech přednášíme. V rámci našich projektů jde i o identifikaci slabých míst, o to, aby si firma byla vědoma, kde slabá místa jsou, uměla se na ně připravit a škodám zabránit. Nejdůležitější je, že když si firma projde takovýmto šetřením, když získá konkrétní výstupy, tak už si je vědoma, co všechno jí hrozí. U nás je největším zlem, že si nikdo nechce připustit, že riziko podvodu nebo tunelování je velké. Každý o tom slyší, ale že se to děje v jeho firmě, že to může být jeho kolega nebo vedení, které firmu poškozuje, to si nepřipouští. Pokud si toto lidé neuvědomí, tak proti tomu nebudou nic dělat. Když ale vidí, že se to stalo, tak vědí, jakým způsobem mohou reagovat, že musí vystupovat pro-aktivně, že to není jen o kontrolním systému. Měli by si aktivně prověřovat obchodní partnery, nedůvěřovat všem kolem sebe. Chce to skepticky se dívat na všechny transakce, na to, že super byznys plány s velikými výnosy, do kterých se investuje, nebudou zas až tolik úspěšné, že tam může být rovněž velké riziko. K tomuto povědomí přispívá i naše práce. Není to prevence ve smyslu, že by šlo o připravený a odevzdávaný prevenční projekt. Je to výstup z množství našich případů. Ty pomáhají zvyšovat prevenci ve firmě nebo u klienta, který si naši službu objednal.

Specializovaná forenzní agentura Surveillance sídlí v pražské Opletalově ulici nedaleko Masarykova nádraží.

Přehled nejvýznamnějších konkurzů právnických osob v srpnu 2018 podle výše základního kapitálu (výběr nad 200 tis. Kč):

PČ	Spisová značka	Datum vzniku	IČ	Název	Správce	Datum konkurzu	Stáří (v letech)	Základní kapitál (v Kč)
1	INS 9635/2018	10. 12. 97	25510584	Mart s. r. o.	Indra-Sebesta v. o. s.	24. 8. 18	21	100,000,000
2	INS 5389/2018	1. 1. 06	26098733	Vykov a.s.	Insolvency Project v. o. s.	27. 8. 18	13	30,200,000
3	INS 3067/2013	3. 9. 93	47673630	DRAFT – OVA a. s.	Pavlíček Libor	31. 8. 18	20	29,000,000
4	INS 5614/2018	1. 5. 92	46678387	Vimperská masna, a. s.	Fabřinská Monika	22. 8. 18	26	25,856,000
5	INS 10667/2017	24. 8. 95	63275899	LD OKNA a. s.	Foll Robert	20. 8. 18	22	10,000,000
6	INS 4095/2018	23. 10. 91	18953484	RIEGER – KLOSS ORGELBAU s. r. o.	Cigánková Dana	13. 8. 18	27	10,000,000